MALTA

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO

ONOR. IMHALLEF
DAVID SCICLUNA

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF

Seduta tat-28 ta' Dicembru, 2009

Numru 4/2008

Ir-Repubblika ta' Malta

v.

Frederick Joseph Grech

(Att ta' Akkuza 04/2008)

Illum, 28 ta' Dicembru 2009

Il-Qorti:

1. Dan hu appell minn sentenza preliminari moghtija mill-Qorti Kriminali fis-27 ta' Ottubru 2008. Permezz ta' Att ta' Akkuza pprezentat fl-14 ta' Ottubru 2008, Frederick Joseph Grech, bin Alfred u Carmen nee Zammit, imwieled fit-3 ta' Gunju 1987 u detentur tal-karta tal-identita` nru 264587M, kien akkuzat bir-reat ta' hruq b'perikolu tal-hajja skond l-Artikolu 316(a) tal-Kodici Kriminali, liema reat allegatament sehh fit-8 ta' Lulju 2004. Permezz ta' nota ta' eccezzjonijiet datata 2 ta' Mejju 2008, l-akkuzat Grech issolleva l-eccezzjoni tan-nullita` tal-Att ta' Akkuza fuq diversi motivi. Min-naha tieghu, l-Avukat Generali, b'nota tas-6 ta' Mejju 2008 ta' avviz ta' eccezzjoni dwar l-ammissibilita` ta' diversi provi indikati mill-akkuzat fil-lista tax-xhieda tieghu (ukoll ipprezentata fit-2 ta' Mejju 2008).

2. Fl-udjenza tad-9 ta' Gunju 2008, apparti li saret korrezzjoni fl-Att ta' Akkuza, l-akkuzat irtira l-ewwel, it-tielet u r-raba' eccezzjoni minnu sollevata – jew, aktar proprjament, l-ewwel, it-tielet u r-raba' motiv migjub ghan-nullita` tal-Att ta' Akkuza eccepita – u l-kawza thalliet mill-Qorti Kriminali ghat-12 ta' Gunju 2008 sabiex l-akkuzat ikun jista' "jirregola ruhhu dwar it-tieni eccezzjoni". Fit-12 ta' Gunju 2008 il-kawza regghet giet differita ghas-26 ta' Gunju 2008 "biex Dr Giglio jkollu l-opportunita` jirregola ruhhu." B'ordni moghti kameralment, il-kawza thalliet ghat-3 ta' Lulju 2008.

3. Fl-udjenza tat-3 ta' Lulju 2008 saru sottomissjonijiet mid-difensuri tal-partijiet, u l-kawza thalliet mill-Qorti Kriminali ghas-sentenza ghas-27 ta' Ottubru 2008, pero` bil-fakulta` li l-partijiet jiskambjaw noti ta' referenzi. Fil-fatt l-Avukat Generali pprezenta nota pjuttost dettaljata fit-28 ta' Lulju 2008, filwaqt li l-akkuzat wiegeb b'nota iqsar datata 21 ta' Awwissu 2008.

4. Il-kwistjoni principali li kellha quddiemha l-ewwel Qorti kienet din: peress illi fil-parti esposittiva tal-Att ta' Akkuza – dan hu Att ta' Akkuza b'kap wiehed – jinghad li wara li l-akkuzat u persuna ohra tefghu landa mimlija petrol fuq il-bieb tas-Saints Bar (Mriehel, limiti ta' Hal-Qormi), huma "volontarjament taw in-nar <u>lil dan il-bieb</u> permezz ta' *lighter* li kien fil-pussess taghhom, bl-intenzjoni li jqabbdu

l-istabbiliment kollu…" (sottolinear ta' din il-Qorti), din id-deskrizzjoni tal-fatt ma tindikax, skond l-akkuzat, li n-nar inghata lil xi wiehed mill-postijiet (dar, mahzen, hanut ecc) indikati fl-Artikolu 316, u allura mill-esposizzjoni tal-fatti ma jirrizultax, dejjem skond l-akkuzat, ir-reat kontemplat fl-Artikolu 316 imsemmi. Huwa evidenti li din l-eccezzjoni hi msejsa fuq dak li jipprovdi l-paragrafu (b) tal-*proviso* tas-subartikolu (5) tal-Artikolu 449 tal-Kap. 9, u cioe` li l-Att ta' Akkuza jkun null "…meta l-fatt migjub fl-att ta' l-akkuza ma jkunx jikkostitwixxi, fis-sustanza, ir-reat migjub jew deskritt f'dak l-att." Kien hemm ukoll kwistjoni ohra, relatata mal-eccezzjoni sollevata mill-Avukat Generali dwar l-ammissibilita` ta' provi li jrid iressaq l-akkuzat; izda mid-decizjoni tal-Qorti Kriminali dwar din il-kwistjoni (cioe` dwar l-ammissibilita` ta' provi) ma sar ebda appell la mill-akkuzat u anqas mill-Avukat Generali.

5. Il-kwistjoni principali aktar 'l fuq imsemmija giet determinata mill-Qorti Kriminali billi dik il-Qorti cahdet it-tieni eccezzjoni tal-akkuzat, u dan wara li ghamlet is-segwenti osservazzjonijiet:

"Illi in vista tac-cessjoni tal-ewwel, it-tielet u r-raba' eccezzjonijiet tal-akkuzat, dak li fadal jigi decizi hija t-tieni eccezzjoni tal-akkuzat u dik tal-Avukat Generali dwar l-inammissibilita` ta' uhud mix-xhieda tal-akkuzat.

"Illi t-tieni eccezzjoni tal-akkuzat hija testwalment is-segwenti:

""In-nullita` ta' l-att ta' l-akkuza …in kwantu mill-espozizzjoni tal-fatti ma jirrizultax li l-allegat reat sar fuq xi wiehed mill-postijiet indikati fl-artikolu 316 tal-imsemmi Kodici." (Kriminali)

"Illi din l-eccezzjoni tidher li hija akkampata fuq l-art.449(1)(b) u l-paragrafu (b) tas-subartikolu (5) tal-istess Artikolu tal-Kodici Kriminali liema paragrafu jitkellem dwar "*meta l-fatt migjub fl-att ta' akkuza ma jkunx jikkostitwixx, fis-sustanza, r-reat migjub jew deskritt f'dak l-att."* Issa biex tirmexxi eccezzjoni bhal din jehtieg li jirrizulta li l-fatti kif deskritti fl-att tal-akkuza jew fil-kap tal-att tal-akkuza li

jkun qed jigi impunjat ma jkunux jikkostitwixxu fis-sustanza r-reat li bih ikun qed jigi addebitat l-akkuzat f'dak l-att jew f'dak il-kap (ara: s-sentenza ta' din il-Qorti tal-20 ta' Gunju, 1995 fil-kawza **Ir-Republika ta' Malta vs. Aibrahim Bashir Ben Matue** [Att ta' Akkuza 4/95] konfermata fl-appell fil-15 ta' Frar, 1996; **Ir-Repubblika ta' Malta vs. Lawrence Gatt et.** [6.12.2002], konfermata mill-Qorti tal-Appell Kriminali bis-sentenza tat-22 ta' Mejju, 2003; **Ir-Repubblikata' Malta vs. Dominic Bonnici** [5.1.2004] u konfermata fl-Appell fil-22 t'April, 2004, u ohrajn.)

"F'dawk is-sentenzi giet citata gurisprudenza kopjuza hafna fejn intqal ukoll li fl-ezami biex tara jekk il-fatti kif esposti humiex marbuta mall-parti akkuzatorja, l-Qorti trid toqghod fuq il-fatti kif migjuba fl-att tal-akkuza u mhux fuq il-fatti kif jistghu jirrizultaw mill-atti tal-istruttorja jew kif eventwalment jistghu jirrizultaw fil-kors tal-guri.

"Illi gie wkoll ritenut mill-Qrati taghna li r-raguni ghala att ta' akkuza ghandu jigi annullat trid tkun tohrog mid-dokument innifsu w l-Qorti m'ghandhiex toqghod tidhol u tindaga dwar il-verita` jew precizjoni tal-fatti msemmija fl-att tal-akkuza, izda trid tara jekk ir-rekwiziti ta' formalita` preskritti mill-ligi gewx osservati.

F' **Rex vs. Strickland** [21.3.1923] (Vol. XXV , p.iv. p.833) gie ritenut li :-

""Tanto secondo la nostra giurisprudenza quanto secondo quella inglese, la nullita` dell'atto d'accusa non si accorda per ragioni nel merito ma per difetti sostanziali recanti un pregudizio, non altrimenti rimediabile nell'accustato, risultanti dalla faccia dello stesso atto che si impugna..... Da altre sentenze stampate risulta che quando si e` trattato della nullita` o meno dell'atto d'accusa, tale atto e` stato sempre esaminato per se stesso, indipendentemente dal merito e delle prove."

"Ikkonsidrat:

"Illi l-artikolu 316 tal-Kodici Kriminali jipprovdi ghar-reat ta' min volontarjament jaghti n-nar lil dar, mahzen, hanut, dar ta' abitazzjoni, bastiment, bacil jew bini iehor, gharix, jew xi lok iehor, meta hemm gew ikun hemm persuna fil-waqt tal-hruq. Il-*proviso* ta' dan l-artikolu mbaghad fiz-zewg paragrafi tieghu jipprovdi ghall-piena inqas minn dik ta' ghomor il-habs, applikabbli ghar-reat, jekk ebda persuna ma titlef hajjitha, w skond jekk il-hati jkunx seta' jobsor li f'dak il-waqt hemm gew kien hemm xi persuna jew xort' ohra.

"Ikkonsidrat:

"Illi l-argument tad-difiza hu li hawn gie mahruq bieb biss u ghalhekk ma jistax jinghad li nharaq xi wiehed mill-postijiet elenkati fil-ligi. Fin-nota responsiva tieghu fuq imsemmija, l-akkuzat iccara din l-ecezzjoni fis-sens li din inghatat *"principalment minhabba l-mod kif giet redatta l-parti espozittiva ta' l-att ta' l-akkuza in kwantu ma sar ebda accenn ghall-fatt li n-nar gie komunikat ma xi wiehed mill-postijiet indikati fl-imsemmi artikolu 316*." Intqal biss li l-akkuzati *"volontarjament taw in-nar lil dan il-bieb permezz ta' lighter li kien fil-pussess taghhom, bl-intenzjoni li jqabbdu l-istabbiliment kollu."* L-akkuzat ikompli jissottometti li *"…peress li f'pajjizna huwa risaput li l-hitan ma humiex maghmula minn materjal kombustibbli, kellu necessarjament jissemma fl-att ta' l-akkuza li n-nar li nghata lill-bieb infirex jew ikkomunika ma' xi fond imsemmi fl-artikolu 316 tal-Kodici Kriminali. Dan ma jistax jigi prezunt. Ghalhekk, il-fatti kif esposti fl-att ta' l-akkuza jistghu iwasslu fl-aghar ipotezi ghar-reat attentat u mhux kunsmat."*

"Da parti tieghu l-Avukat Generali ssottometta li l-bieb jifforma parti integrali tal-istabiliment u dawn m'ghandhomx jitqiesu b'mod separat u li ghalhekk il-fatti kif esposti fl-att ta' l-akkuza huma dawk li jaghtu lok ghar-reat taht l-artikolu 316 u jindikaw li l-intenzjoni tal-akkuzat kien li jinharaq l-istabiliment intier u mhux semplicement il-bieb tal-istess.

"Ikkonsidrat:

"Din il-Qorti tqis din l-eccezzjoni bhala wahda li tirrazenta l-kolmo tat-tfettieq legalistiku w kwazi tirrazenta l-frivolu. Kif gie ritenut minn din il-Qorti kif preseduta fis-sentenza motivata (stante li l-kawza saret bla gurija) **Ir-Repubblika ta' Malta vs. Salvatore sive Saviour Bugeja** [3.12.2004]:

""L-applikar ta' nar b'likwidu nfjammabbli bhal ma hu petrol, mal-bieb ta' barra li qabad …zgur li jikkostitwixxi l-element materjali tar-reat indikat fl-ewwel kap. Meta hu risaput li l-mod prevalenti ta' kostruzzjoni f'dan il-pajjiz huwa l-gebel li ovvjament ma jaqbadx minnu nnifsu, wiehed ma jistax logikament u bil-buon sens jippretendi li l-ligi ghandha tigi interpretata li biex isehh ir-reat in dizamina jrid jaqbad il-gebel tad-dar. Bizzejjed li jaqbdu anki ftit jew aktar mill-oggett infjammabbli li flimkien mal-gebel u fixtures ohra jikkomponu dar t'abitazzjoni jew jghammruha, b' mod li joholq l-perikolu potenzjali jew ghall-inkolumita` tal-okkupanti jew ghall-istess proprjeta` biss (fil-kaz tas-subinciz (b)) , biex ikun kunsmat ir-reat. <u>F' dan il-kaz irrizulta li qabad u gie danneggjat il-bieb ta' barra li hu parti integrali mid-dar ghax ma tistax tikkoncepixxi dar minghajr bieb ta' barra</u>…. W dan ghalhekk ma jista' jhalli ebda dubju li dan kien kaz ta' reat ta' incendju doluz." (sottolinear ta' din il-Qorti).

"Li ghalhekk meta fil-parti espozittiva ta' l-att ta' l-akkuza, l-Avukat Generali ppremetta li l-akkuzat (u iehor) *"…hargu mill-vettura ABN 871 bil-landa mimlija petrol, grew <u>lejn il-bieb tal-istabiliment in kwistjoni</u>, u wara li tefghu l-landa fuq il-bieb tas-Saints Bar, volontarjament <u>taw in-nar lil dan il-bieb</u> permezz ta' lighter li kien fil-pussess taghhom, <u>bl-intenzjoni li jqabbdu l-istabbiliment kollu</u>, u dan meta kienu jafu li <u>gol-istabiliment</u> kien hemm xi persuni gewwa fil-mument tal-hruq jew li seta' kien ghad hemm xi persuni gewwa fil-mument tal-hruq"*, (sottolinear ta' din il-Qorti) ma kellux ghalfejn izid xejn aktar biex ikun semma l-fatti li jikkostitwixxu ir-reat ta' incendju doluz.

"Indubbjament l-istabbiliment Saints Bar kien jaqa' taht l-espressjoni *"hanut ….jew xi lok iehor"*, li jissemmew

kemm fl-ahhar paragrafu tal-parti espositiva kif ukoll fil-parti akkuzatorja tal-att ta' l-akkuza.

"Ovvjament hux ser jirrizulta dan kollu irid jigi deciz mill-gurija w mhux minn din il-Qorti, komposta mill-Imhallef togat wahdu, imma, jekk dawn il-fatti kif fuq esposti jirrizultaw pruvati ghal min irid jiggudika fuq l-fatt, ikun hemm l-elementi kollha tar-reat li bih qed jigi mixli l-akkuzat u ma kienx hemm ghalfejn jizdiedu xi kliem fis-sens li n-nar infirex ghall-istabbiliment, **ghax il-bieb ta' barra hu parti integrali mill-istabbiliment** u l-parti tieghu li tista' incendjata facilment minn barra t-triq.

"Konsegwentement din il-Qorti ma tirravviza ebda nullita` kwalsiasi fl-att ta' l-akkuza kif issa emendat u ghalhekk qed tichad l-unika eccezzjoni rimanenti tal-akkuzat."

6. Minn din is-sentenza appella l-akkuzat b'rikors prezentat fit-30 ta' Ottubru 2008. L-appellant jikkontendi li *"…sabiex ikun sodisfatt il-vot tal-paragrafu (b) tal-proviso ta' l-artikolu 449 tal-Kodici Kriminali*[1]*, l-elementi kollha tar-reat indikat fil-parti akkuzatorja ta' l-att ta' l-akkuza jridu necessarjament ikunu riflessi fl-esposizzjoni tal-fatti tal-istess att."* Skond l-appellant, fil-parti espozittiva mkien ma jinghad illi huwa ta n-nar lil hanut jew xi lok iehor imsemmi fl-Art. 316. Huwa jibqa' jsostni li kulma gie allegat huwa li ta n-nar lill-bieb, liema fatt ma jammontax ghar-reat skond l-Artikolu 316 imsemmi; u anqas ma hemm indikat li n-nar "gie komunikat ma' l-istabbiliment".

7. Din il-Qorti ma tezitax tikkwalifika dana l-appell bhala wiehed altament fieragh. Jibda biex jinghad li l-paragrafu (b) aktar 'l fuq imsemmi jitkellem dwar li l-fatt ma jkunx jikkostitwixxi "fis-sustanza" ir-reat li jkun gie addebitat lill-akkuzat, u ghalhekk jekk dak il-fatt "fis-sustanza" – u mhux necessarjament bl-uzu ta' kliem precizi jew sagramentali – jammonta ghar-reat dedott, ma jkun hemm ebda nullita` tal-Att ta' Akkuza (jew ta' xi kap partikolari tieghu skond il-kaz). L-iskop kemm ta' din id-disposizzjoni kif ukoll tal-paragrafu (a) tal-istess *proviso* tas-subartikolu

[1] Recte: il-paragrafu (b) tal-*proviso* tas-subartikolu (5) tal-Artikolu 449.

(5) tal-Artikolu 449 hu li minn banda l-akkuzat ikun jaf sew biex qed jigi akkuzat u ghalhekk ghal x'hiex irid jiddefendi ruhu, u, fit-tieni lok, li persuna, wara l-verdett tal-gurati – verdett li, fir-realta`, huwa dikjarazzjoni li certi fatti avveraw ruhhom – ma tigix ikkundannata ghal fatt li ma jammontax ghal reat. Minn qari, anke superficjali, tal-Att ta' Akkuza, ma jista' jkun hemm ebda dubbju li dak li qed jigi akkuzat bih l-appellant Grech huwa r-reat kontemplat fl-Artikolu 316 tal-Kodici Kriminali, bic-cirkostanza imsemmija fil-paragrafu (a) tal-*proviso* tal-istess Artikolu 316. Apparti l-kwistjoni ta' meta si tratta ta' bastiment jew ta' bacil, ma jistax ikun hemm dubbju li meta wiehed, b'sustanza infjammabbli, bhalma hu petrol, jaghti n-nar lil bieb ta' dar, mahzen, hanut, dar ta' abitazzjoni ecc. b'mod li jkun hemm mhux semplicement hsara dovuta ghal hruq izda dak li dottrinalment jissejjah <u>incendju</u>, allura jkun hemm l-elementi kollha tal-imsemmi Artikolu 316, u ma hemmx ghalfejn li n-nar jestendi ghal, ossia jibda jikkonsma, partijiet ohra ta' dik id-dar, mahzen ecc. Li, dejjem skond l-Avukat Generali, kien hemm tali incendju hu indikat fl-Att ta' Akkuza mhux b'referenza biss ghall-uzu tal-landa mimlija petrol izda anke ghall-fatt li kellhom jissejhu l-membri tal-Protezzjoni Civili (ara t-tielet paragrafu tal-imsemmi Att ta' Akkuza). In fatti, fil-fehma ta' din il-Qorti, kien addirittura superfluwu li jinghad fl-Att ta' Akkuza li l-fatt twettaq "bl-intenzjoni li jqabbdu l-istabbiliment kollu". S'intendi, dana kollu qed jinghad in bazi ghal dak li jirrizulta mill-parti espositiva tal-Att ta' Akkuza in dizamina; huma l-gurati li talvolta jridu jistabilixxu bhala fatt verament x'sehh jew ma sehhx, u x'kienet il-partecipazzjoni tal-akkuzat – jekk fil-fatt hu kellu b'xi mod x'jaqsam – fir-rigward tal-fatti li sehhew. Certament, pero`, ma jistax jinghad li hemm anqas hjiel ta' nullita` tal-Att ta' Akkuza, u s-sentenza appellata hi f'dan ir-rigward ineccepibbli.

8. Ghall-motivi premessi, tichad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata. U peress li, kif inghad, dana l-appell huwa wiehed fieragh fis-sens tal-Artikolu 512(3) tal-Kap. 9, tikkundanna lill-appellant multa ta' mitejn u tnejn u tletin euro u ergha u disghin centezmu (€232.94), konvertibbli f'ghoxrin gurnata prigunerija f'kaz ta' nuqqas ta' pagament

skond il-ligi. Tordna li l-atti jigu minnufih rinvjati lura lill-Qorti Kriminali.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------